

Pràctiques Externes

Codi: 44068
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313137 Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana	OB	0	2

Professor/a de contacte

Nom: Helena Kirchner Granell

Correu electrònic: Helena.Kirchner@uab.cat

Equip docent

Maria Saña Seguí

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

La finalitat del mòdul és realitzar tasques pràctiques en una institució o grup de recerca vinculades tan a projectes de recerca com a la difusió d'aquesta. Per aquest motiu s'han seleccionat una sèrie d'institucions, principalment museus i arxius però també centres de recerca o serveis públics relacionats amb la recerca en Prehistòria, Antiguitat i l'Edat mitjana i amb la gestió del patrimoni arqueològic, arquitectònic i documental.

Els objectius concrets de les pràctiques són:

- Establir un contacte directe amb la pràctica de la recerca aplicada, en l'àmbit de l'arqueologia i l'estudi de la història antiga i medieval.
- Desenvolupar competències i habilitats per a l'exercici de la recerca.
- Conèixer el funcionament, la dinàmica de treball i les característiques de les institucions vinculades a la gestió del patrimoni històric.
- Aprendre a donar resposta a problemes deontològics propis de la pràctica professional en l'àmbit de la recerca històrica i arqueològica.
- Conèixer procediments pel desenvolupament de la carrera professional.

Competències

- Analitzar de manera crítica els plantejaments teòrics i metodològics que han guiat fins ara la recerca en prehistòria, història antiga i història medieval.
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- Exposar correctament, de manera oral o escrita, els resultats de la recerca històrica.
- Organitzar, planificar i gestionar treballs de recerca.

- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Seleccionar i aplicar els mètodes i tècniques més eficients a cada fase de la recerca o del treball històric arqueològic que es desenvolupi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament la relació entre les fonts historicoarqueològiques i la interpretació que se'n fa.
2. Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
3. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al seu camp d'estudi.
4. Emprar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia i història antiga.
5. Emprar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia i història medieval.
6. Emprar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia prehistòrica.
7. Emprar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi filologia grecollatina.
8. Organitzar, planificar i gestionar treballs de recerca.
9. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
10. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
12. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
13. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
14. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica, comunicar conclusions de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
15. Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
16. Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en prehistòria, antiguitat, Edat Mitjana i Filologia.
17. Utilitzar la metodologia i les tècniques adequades en els diferents passos de l'elaboració d'un treball de recerca.

Continguts

Els continguts del mòdul variaran en funció de la institució o grup de recerca escollit per realitzar les pràctiques.

Relació de possibles centres:

- Museu d'Arqueologia de Catalunya (<http://www.macbarcelona.cat/>)

El Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC-Barcelona) disposa d'àmplies col·leccions de materials arqueològics de diverses cronologies (des de la prehistòria fins a l'edat mitjana) i àmbits geogràfics de cara a la realització de treballs de recerca. Les estades en pràctiques que s'ofereixen estan concebudes per a l'alumnat que es vol especialitzar en arqueologia i museologia, i també, per aquelles persones que tenen interès en conèixer el funcionament i les tasques que es realitzen en un museu.

- **Museu d'Història de Barcelona** (<http://ajuntament.barcelona.cat/museuhistoria/ca>)

El Museu d'Història de Barcelona és el centre de referència en les restes materials arqueològiques recuperades en el subsol de la ciutat de Barcelona. Disposa d'àmplies col·leccions de materials històrics de diverses cronologies (des de la prehistòria fins a l'actualitat) que poden ser adequades per a la realització de treballs de recerca. Les estades en pràctiques que s'ofereixen estan concebudes per a l'alumnat que es vol especialitzar en arqueologia i museologia, i també, per aquelles persones que tenen interès en conèixer el funcionament i les tasques que es realitzen en un museu.

- **Museu Diocesà de Barcelona** (http://culturaarqbcn.cat/museu_cat.php)

El fons del Museu Diocesà de Barcelona es compon d'obres antigues de molt diverses cronologies i estils artístics. Pel que fa a la procedència de les obres d'art, aquesta és, majoritàriament, de l'àmbit del Bisbat de Barcelona, bé que és possible trobar-ne d'altres indrets. L'alumne podrà participar en tasques de catalogació i registre de peces del Museu Diocesà i en la catalogació dels fons bibliogràfics i documentals d'aquest sota la supervisió d'un tècnic. També podrà col·laborar en les tasques d'inventari dels béns culturals de l'Arquebisbat de Barcelona, adquirint així coneixements en aquest tipus de fons patrimonial

- **Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya** (http://sac.gencat.cat/sacgencat/AppJava/organisme_fitxa.jsp?codi=16437)

L'objectiu principal del Servei d'Arqueologia de Catalunya és vetllar per la correcta aplicació de les normes que regulen l'activitat arqueològica i paleontològica a Catalunya. Les pràctiques estaran molt relacionades amb temes de gestió.

- **Xarxa d'arxius comarcals de Catalunya** (http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/arxius_i_gestio_do)

La Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya és integrada pels arxius d'àmbit comarcal que treballen de forma coordinada per assegurar la conservació d'arxius i gestió de documents, en el territori. Les tasques de les pràctiques poden ser molt variades, relacionades amb la recerca amb fonts escrites i amb la gestió dels arxius.

- **Arxiu de la Catedral de Barcelona** (https://catedralbcn.org/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=104&lang=ca)

L'arxiu de la Catedral de Barcelona és un dels arxius eclesiàstics més importants de Catalunya, amb un volum ingent de documentació. L'alumne podrà realitzar tasques de catalogació de fons documentals inèdits del'Arxiu Capitular. Sota la supervisió del personal de l'Arxiu haurà d'identificar, descriure i classificar documents per als quals necessita coneixements bàsics de paleografia i llengua llatina. Després aquesta classificació es posarà a l'abast dels investigadors.

- **Coordinadora de centres d'estudis de parla catalana (CCEPC)** (<http://www.ccepc.org/>)

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana és una associació de caire federatiu per posar en comú projectes, inquietuds i problemes dels centres i instituts d'estudis. En formen part més de 120 centres i instituts d'estudis o altres entitats similars que, d'una banda, tenen com a objectiu l'estudi, la promoció, la divulgació, la difusió i la defensa del patrimoni cultural i natural i altres temes humanístics, en l'àrea territorial on desenvolupin llur activitat, i de l'altra, utilitzen el català com a llengua d'expressió i comunicació. Les pràctiques es realitzarien en un d'aquests centres, triat en funció dels interessos de l'alumne.

- **Museu de Gavà** (<http://www.patrimonigava.cat/>)

Els fons del Museu està conformat principalment per la col·lecció arqueològica, que aplega bàsicament les restes de les Mines Prehistòriques de Gavà i de la cova de can Sadurní de Begues. A les pràctiques es faran tasques d'inventari i anàlisi de restes arqueològiques, preparació d'exposicions i suport didàctic.

- **Museu de Solsona** (<http://museusolsona.cat/>)

Els fons del Museu està conformat principalment per la col·lecció arqueològica, que aplega bàsicament les restes de les prehistòriques, protohistòriques i d'època antiga i medieval de la Comarca del Solsonès. A les pràctiques es faran tasques d'inventari i anàlisi de restes arqueològiques, preparació d'exposicions i suport didàctic.

- **Museu de Mallorca** (Palma de Mallorca). Treball amb els fons patrimonials del Museu. Inventari i anàlisi de restes arqueològiques, preparació d'exposicions, suport didàctic. (<http://www.caib.es/sacmicrofront/home.do?idsite=4485>)

La col·lecció del museu de Mallorca és molt variada. Conté fons arqueològics de l'illa així com col·leccions d'art medieval i modern. Les pràctiques poden estar orientades a l'estudi i catalogació de materials arqueològics prehistòrics, antics i medievals, la realització de projectes dedifusió (xarxes socials, web) i de tasques relacionades amb el projecte didàctic.

- **Museu de Son Fornés (Mallorca)** (<http://sonfornes.mallorca.museum/>)

El Museu Arqueològic de Son Fornés recull l'exposició de les comunitats que visqueren al jaciment de Son Fornés des d'èpoques prehistòriques. L'alumnat podrà integrar-se als diversos àmbits de recerca arqueològica que s'hi desenvolupen en relació a aquest jaciment en el marc del grup de recerca ASOME (UAB). El Museu compta també amb un programa permanent d'activitats didàctiques així com amb un programa propi educatiu dissenyat especialment per al públic escolar.

A més, també estan a disposició per a les pràctiques externes els **Laboratoris dels Grups de Recerca reconeguts per la UAB vinculats als departaments de Prehistòria i de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana**:

- **Laboratori d'Arqueologia Antiga i Medieval**

En aquest laboratori hi treballen els investigadors dels grups de recerca Història del conflicte a l'Antiguitat i Arqueologia Agrària de l'Edat Mitjana (veure més avall) principalment amb materials procedents de les excavacions que duen a terme, d'època antiga i medieval.

- **ACAIA: Grup de Recerca Arqueologia de les Comunitats Estatals Ibèriques i Andines** (<http://blogs.uab.cat/acaia>)

Recerca centrada en l'estudi arqueològic de comunitats d'etapes històriques en què no hi ha constància de l'existència d'Estat i encomunitats que desenvolupen la seva reproducció social al marge de l'Estat o Estats coetanis. Àmbits de recerca principals: Societats dels Andes Centrals-Costa Sud del Perú (c. 1400 cal ANE-350 cal DNE) i Comunitats de Sud-Est Ibèric.

- **Tecnologies Digitals per a l'Arqueologia Social** (<https://tedas.telearcheology.org>)

Pràctiques de descripció, anàlisi i processament de dades procedents de jaciments arqueològics prehistòrics, tant a la Península Ibèrica com d'altres procedències geogràfiques. També es poden fer pràctiques amb dades etnoarqueològiques i etnohistòriques per a la interpretació arqueològica.

- **ARAEM: Arqueologia Agrària de l'Edat Mitjana 2017 SGR 1073** (<http://grupsderecerca.uab.cat/araem/content/inici-0>)

Aquest grup estudia les societats pageses medievals mitjançant els procediments propis de l'arqueologia i de l'anàlisi dels textos. De manera específica, aquest estudi comprèn els espais de cultiu, els sistemes de conreu, les plantes, la gestió de les collites, les formes d'organitzar les feines pageses, i la connexió de l'agricultura

amb la ramaderia i amb les àrees incultes, en diferents societats medievals. A més, també es treballa sobre ceràmica medieval, arqueologia de l'arquitectura, numismàtica, per les societats cristianes medievals i Al-Andalus. Els estudiants en pràctiques poden fer tasques relacionades amb aquests temes de recerca.

- **ARCHAEOM: Grup de recerca** (<http://grupsderecerca.uab.cat/archaeom/>)

Estudis arqueomètrics deconjunts ceràmics de la Prehistòria Recent de la conca de la Mediterrània i la Península Ibèrica.

- **Arqueologia Social al Prepirineu Oriental** (<https://arqueologiasocial.wordpress.com/>)

Estudi de les causes i conseqüències de la neolitització a la zona oriental dels Pirineus. Integració de metodologies de prospecció geofísica, geoarqueologia, bioarqueologia i sistemes d'informació geogràfica.

- **ASOME: Grup de recerca d'arqueologia social mediterrània** (<http://asome.uab.cat/>)

Investigació del funcionament i de la dinàmica de les relacions econòmiques, socials i polítiques desenvolupades per les societats mediterrànies durant la prehistòria recent, i també l'avaluació de l'impacte ecològic de les estratègies productives practicades a ritmes diferents i a escales temporals. Les regions on es centren els treballs de camp i d'anàlisi són el sud-est de la Península Ibèrica i les Illes Balears.

- **CEPAP: Centre d'Estudis del patrimoni Arqueològic de la Prehistòria** (<http://cepap.uab.cat/>).

Support a projectes d'arqueologia pública (activitats educatives i de divulgació, projectes museogràfics i participació, etc.) vinculats als jaciments de La Roca dels Bous i de la Cova Gran a la comarca de la Noguera.

- **GAAM: Grup de Recerca d'Arqueologia d'Alta Muntanya** (<https://arqueologiademuntanya.wordpress.com/>)

Recerca centrada en l'estudi arqueològic de la dinàmica de poblament de zones d'alta muntanya (Pirineus catalans i aragonesos).

- **GRAMPO Grup de Recerques Arqueològiques al Mediterrani i Pròxim Orient** (<http://grupsderecerca.uab.cat/sappo/>)

Estudi de materials del neolític del Pròxim Orient. Es tracta de treballar amb les dades inèdites generades per les diverses excavacions que ha realitzat l'equip al Pròxim Orient (Síria, Turquia i Iraq) des dels anys 90 fins a l'actualitat. Es preveu també treballar amb material d'excavacions de Catalunya (lític, ceràmic, etc.) recuperats en el marc dels projectes de recerca a la vall de l'Ebre, Pla de Barcelona i vall mitja del riu Ter.

- **GRLA: Grup de Recerca del Laboratori d'Arqueozoologia** (http://arqueozoologia.uab.cat/Pagina_Inicial.html)

Participació en les activitats de recerca del grup. Les línies de recerca que actualment es desenvolupen des del Laboratori d'Arqueozoologia són:

- Origen i desenvolupament de la domesticació animal. Pràctiques ramaderes inicials a l'àrea mediterrània i Península Ibèrica.
- Arqueozoologia i anàlisis Biogeoquímiques: isòtops estables, paleogenòmica, anàlisis espectroscòpics matèria òssia.
- Anàlisis biomecàniques i de microestructura òssia.
- Anàlisis tafonòmiques de fauna arqueològica.
- Adaptació de les noves tecnologies a l'anàlisi de la fauna arqueològica.
- Estudi gestió dels recursos animals a través de les restes arqueozoològiques (Prehistòria i períodes històrics).

- **Grup de Recerca Laboratori de Bioarqueologia Humana** (<http://www.recerca.uab.es/grupsUAB/Fitxa.php?codi=1889>)

Estudi de les restes arqueològiques humanes (òssies i dentals) per obtenir, a partir de les dades biològiques, informació socio-històrica de la comunitat a la qual van pertànyer. Es busca interrelacionar l'estudi osteobiogràfic que aporta l'anàlisi individualitzada dels esquelets, o ossos de diferents individus barrejats en els casos d'enterraments múltiples, però comprnent-los com a síntesi social, amb les dades de la resta d'objectes del context arqueològic per accedir a les dimensions econòmiques, socials i ideològiques que expliquen les evidències arqueològiques que conformen el jaciment.

- **Història del conflicte a l'Antiguitat 2017 SGR 234** (<http://grupsderecerca.uab.cat/hicoa/>)
- **IMGA: Institucions i mites a la Grècia antiga: estudi diacrònic a partir de les fonts gregues 2017 SGR 1253** (<http://grupsderecerca.uab.cat/institucionsmites/>)

La tasca investigadora del Grup abraça un ampli marc cronològic: de les darreries del II mil·lenni aC als primers segles de la nostra era. Aquesta amplitud respon a les especialitzacions dels seus components. Conflueixen especialistes en fonts gregues del II mil·lenni aC, estudiosos de les primeres etapes de les institucions gregues i estudiosos de les primeres formalitzacions literàries del mite, i estudiosos de les recopilacions de mites, que conformen la llarga tradició de mitògrafs. Les pràctiques dels alumnes estan relacionades amb aquestes temàtiques. Però en cada cas, la base de l'estudi és filològica i caldrà accedir a les fonts antigues en la llengua original.

- **ISLAMOLATINA. Textos, traduccions i controvèrsies a la Mediterrània medieval i moderna 2017 SGR 1787** (<http://grupsderecerca.uab.cat/islamolatina/>)

Aquest grup d'investigació centra el seu estudi en els textos llatins que ens permeten analitzar la percepció de l'Islam i les relacions mantingudes per l'Europa cristiana medieval amb els musulmans, especialment a la Península Ibèrica. El grup, format per especialistes en filologia llatina i àrab, basa el seu estudi en l'anàlisi de les fonts directes d'informació que proporcionen els textos, principalment medievals i en llengua llatina, per fer la seva edició crítica. Els alumnes en pràctiques col·laboraran en les tasques de la web Islamolatina, en l'elaboració de fitxes i revisió de la base de dades BICORE (Biblioteca Biblioteca Ibèrica Digital de Textos Cristianes de Controvèrsia Religiosa).

- **LAQU: Laboratori d'Arqueologia Quantitativa** (<http://grupsderecerca.uab.cat/laqu/>)

Anàlisi, gestió i processament de dades arqueològiques de tota mena amb mitjans informàtics, i utilitzant mètodes quantitius.

- **OCORDE: Ocupació, organització i defensa del territori medieval 2017 SGR 805** (<http://serveis.uab.cat/cit/es/content/ocupaci%C3%B3-organitzaci%C3%B3-i-defensa-del-territori-medieval>)

El grup Ocorde ofereix als alumnes de màster la possibilitat de participar a les diverses intervencions arqueològiques que cada any hom programa, centrades principalment en assentaments i en fortificacions d'època tardoantiga i altmedieval

- **Seminari de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica 2017 SGR 206** (<http://www.derepalaographica.es/>)

Aquest grup de recerca té convenis amb diversos arxius on es podran dur a terme pràctiques per part dels alumnes: Biblioteca de Catalunya, Arxiu Nacional de Catalunya, Arxiu Històric de Terrassa i Arxiu Històric de Solsona

Metodologia

Els centres on es realitzaran les pràctiques nomenaran un tutor responsable de l'estudiant que exercirà les funcions de formació, seguiment, supervisió i avaluació dels estudiants.

Les tasques assignades seran pròpies de la institució seleccionada, relacionades amb la recerca o la gestió de patrimoni i orientades a formar professionalment l'estudiant.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
pràctiques de recerca o professionals	150	6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Avaluació

Les pràctiques externes s'avaluaran mitjançant:

- Una memòria escrita que inclourà la descripció del centre, les característiques, objectius i desenvolupament de les feines realitzades. Es detallaran les tasques, les experiències, resultats i aprenentatge realitzat. Així mateix, l'estudiant haurà de realitzar una valoració on demostrarà capacitat de reflexió i crítica envers el propi treball i l'experiència de les pràctiques. El document haurà d'anar complementat amb les referències bibliogràfiques i els annexos que documentin les activitats realitzades.
- Un informe escrit del tutor de pràctiques del centre que inclourà una rúbrica d'avaluació de les competències assignades al mòdul i una valoració de l'assistència i actitud de l'estudiant envers les activitats programades.
- Es realitzarà una exposició oral sobre les tasques realitzades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
assistència i implicació	80	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
presentació oral	10	0	0	2, 11, 14, 15
redacció d'una memòria	10	0	0	2, 10, 11, 13, 14

Bibliografia

Dependrà de les activitats